

Pyhäkön Lamppu

Helgedomens Lampa

*”Eikä Jumalan lamppu
ollut vielä sammunut” 1. Sam 3:3*

Suomen Luther-säätiön tiedotuslehti 2/2015

KANSAINVÄLISESTI LUTERILAINEN

✍ JUHANA POHJOLA

Lähetyshiippakunnassa oikea silmämme on kiinnitetty yksittäisten seurakuntien elämään. Toisella silmällä katsomme ylisuurakunnallisen toimintamme perään hiippakunnassa.

Mutta miten näemme itsemme osana maailman luterilaista kenttää? Kysymys on kirkollisesta itseymmärryksestämme.

Helluntain jälkeen on periaatteessa pitänyt olla selvää, että kirkon rajat eivät kulje valtioiden rajojen mukaan. Valitettavasti tämä on usein hämartyntä erityisesti hallitsijan johtamassa valtiokirkkoperinteessä ja siten myös luterilaisuudessa.

Valtaistuin ja alttari ovat sotkeutuneet toisiinsa niin monin sitein, että kirkosta on tullut monille ennen muuta kansallinen instituutio. Meillä suomalaisuus ja luterilaisuus ovat saattaneet samaistua. Paavin ikeestä vapautuneessa luterilaisessa perinteessä on ajautettu herkemmin kansallispääviuden syliin, koska sillä ei ole ollut paikalliskirkkoja ylittävää kirkollista rakennetta.

Yhteinen oppitunnustus on periaatteessa luterilaisilla ollut, mutta ei ylikansallista tukea sen mukaiseen elämään. Geneven maailmanparannuskeskuksessa majaa pitävä Luterilainen maailmanliittokin on ollut kaikkea muuta kuin reformatorinen dynamo, oikea Wittenberg luterilaisille. Se ei lähimainkaan edusta sitä, mitä Rooma, Konstantinopoli tai Canterbury ovat olleet idän ja lännen vanhoille kirkoille.

Jos paikalliskirkko jää ikkunat kiinni vain kansallisvaltion syleilyyn, sen näkökyky pian kaventuu, itseriittoinen ummehtuneisuus valtaa alaa ja kirkkoholvit täytyvät kansalliseksi

ologisista muotivirtauksista. Erityisesti rautaesiripun aikana valtiovallan niellessä kirkon itsenäisyyden opittiin kipeällä tavalla, mikä merkitys on kirkon katolisuudella ja kansainvälisillä yhteyksillä.

Lähetyshiippakunnassa haluamme pitää ikkunat auki luterilaiselle kentälle maailmassa. Luontaiset ja läheisimmät yhteydet ovat syntyneet sisarhiippakuntiimme Ruotsissa ja Norjassa. Nyt olemme aloittamassa yhteyden rakentamisen kansainväliseen tunnustukselliseen luterilaiseen yhteistyöjärjestöön, *International Lutheran Counciliin*. Siihen kuuluu tällä hetkellä kuudella mantereella yli 30 jäsenkirkkoa ja lähemmäs neljä miljoonaa jäsentä.

Tämän yhteyden syntymisen tarkoitus ei ole jäädä vain ylätasoon konferenssikristillisyydeksi. Jokaiselle seurakuntalaisellemme, joka elää pienessä yhteisössä ja kirkollisena kummaisena, on rohkaisevaa tietää, että saman uskon ja työnäyn jakavia on kaikkialla maailmassa. Me emme todellaankaan ole yksin!

Käytännössä tällainen yhteys merkitsee uusien ikkunoiden avautumista meille kaikille. Tämä näkyy monella tavoin. Useat ulkomaille muuttaneet seurakuntalaisemme ovat löytäneet kotiseurakunnan tämän luterilaisen kirkkoverkoston kautta. Vastaavasti meidän seurakuntamme ovat voineet tarjota kodin joillekin tulokkaille. Monet lähetyshiippakuntalaiset ovat tutustuneet ulkomaanmatkoilla näihin kirkkoihin, rohkaisseet ja tulleet rohkaistuiksi.

Kun meidän resurssimme ovat rajalliset, teologikoulutuksessa olemme näistä yhteyksistä saaneet jo suurta apua. Useat työntekijämme tekevät

parhaillaan jatko-opintoja yhdysvaltalais-ruotsalaisessa teologikoulutusohjelmassa. Olemme saaneet myös lähettää työntekijöitämme opettamaan näiden kirkkojen oppilaitoksiin. Mitä yhteisiä mahdollisuuksia vielä avautuu esimerkiksi lähetystyössä?

Yhteydenpito vahvistaa ja varjelee yhteisellä tiellä. Kirkot ovat toisilleen tarpeellisia peilejä tunnistamaan paremmin työssään sekä omia paikallisia vinoutumia että kullekin annettuja lahjoja. Yhteyden rakentamisen pohjana on kuitenkin hengellinen todellisuus, että olemme saman uskon tunnustajina yhtä Kristuksessa ja osalliset samasta armopöydästä, vaikka kilometrejä, valtiorajoja ja kielimuureja olisi välissä kuinka paljon tahansa.

Käydessämme viettämään pääsiäistä saamme muistaa, että koko kristikunnassa kaikilla kielillä julistetaan valtavaa sanomaa, johon mekin sydämestämme yhdimme: Se on täytetty! Hän on ylösnoussut!

ESKO MURTO OPETTAJAKSI KANADAAN

📷 SAMULI SIIKAVIRTA

Markuksen seurakunnan vastaava pastori Esko Murto siirtyy elokuussa Kanadaan opettamaan pappisseminaarissa. Esko on anonut virkavapautta nykyisistä tehtävistään kesään 2017 saakka.

– Tarjottu tehtävä tuli minulle yllätyksenä, mutta päätös oli helppo tehdä, Esko kertoo.

– On tietysti haikeaa jättää Suomessa olevat ystävät, työtoverit ja Markuksen seurakunta. Mutta tällaisia tilaisuuksia harvoin sattuu kohdalle. Opettaminen on aina ollut minulle mieluista, ja uskon, että voin palvella

Kristuksen kirkkoa tällä tavoin.

St. Catharinesin kaupungissa toimivassa Concodia Lutheran Theological Seminary -nimisessä pappisseminaarissa opiskelee 15–20 miestä. Neljän päätoimisen opettajan lisäksi henkilökuntaan kuuluu avustavia opettajia. Dekaan Juhana Pohjola toimi siellä vierailevana tutkijana 2011–2012.

Oppilaitos on suurempi kahdesta Kanadan tunnustuksellisen luterilaisen kirkon (Lutheran Church — Canada) pappisseminaarista. Kirkkoon kuuluu 66000 jäsentä 311 seurakunnassa. LCC alkoi yhdysvaltalaisen Missouri-

synodin osana ja on toiminut itsenäisenä kirkkona vuodesta 1988 asti.

– Pääasiallisena työnäni tulee olemaan systemaattisen teologian eli kristinopin opettaminen tuleville pastoreille, Esko kertoo.

– Pieni opiskelijakunta tulee mahdollistamaan läheisen vuorovaikutuksen opettajien ja opiskelijoiden kesken. Toivon voivani jakaa heille kokemuksia seurakuntien rakennustyöstä täällä Suomessa. Kokonsa ja toimintansa puolesta heidän seurakuntansa ovat hyvin samanlaisia kuin Lähetysshiippakunnan pienet ja tiiviit yhteisöt.

Varsinaisen opetustyön lisäksi Esko vierailee lähialueen seurakunnissa saarnaamassa ja opettamassa. Tämä antaa mahdollisuuden oppia seurakuntien tavoista ja käytännöistä asioita, joista myöhemmin voi olla apua Suomessakin.

– Kansainvälisyys on usein meille merkinnyt sitä, että muualta tullaan tänne meille opettamaan, tai että meikäiset osallistuvat ulkomailla järjestettyihin konferensseihin. Kutsu toimia opettajana toisen kirkon seminaarissa on tietynlainen tunnustus koko Lähetysshiippakunnalle: meillä on myös annettavaa toisille luterilaisille, Esko iloitsee.

Kesän jälkeen päävastuun Markuksen seurakunnan paimentamisesta ottaa nykyinen avustava pastori Samuli Siikavirta.

KUTSU PAPPISVIHKIMYKSEEN

Tervetuloa pappisvihkimysmessuun Oulun vapaakirkolle (Kirkkokatu 34) helatorstaina 14.5. klo 11! Piispa Risto Soramies vihki seurakuntien kutsun mukaisesti pappiskandidaatit palvelemaan Lähetysshiippakunnan seurakuntia ja koko Kristuksen kirkkoa sanan ja sakramenttien virassa. Tilaisuuden jälkeen vieteen myös kaikille avointa päiväjuhlaa n. klo 14:30–16.00. Onnitteluja vihittäville voi lähettää osoitteessa www.lhpk.fi/onnittelut. Sivu avautuu 26.4.

”Herra on pystyttänyt istuimensa taivaisiin, ja hänen kuninkuutensa hallitsee kaikkia. Kiittäkää Herraa, te hänen enkelinsä, te väkevät sankarit, jotka hänen käskynsä täyttätte, kun kuulette hänen sanansa äänen” Ps.103:19–20

Sisällys 2/2015

- 2 Pääkirjoitus
- 3 Uutisia
- 4 Kirkkoa rakentamassa
- 6 Pääsiäinen: kristityn kastejuhla
- 8 Messu perustuu Raamatun sanaan
- 9 Jumalan vuokrahuoneessa
- 10 Priscilla ja Aquilas – Herran yhteen kutomat teltantekijät

- 11 Kirja-arvostelu: José Antonio Fortea: Kysymyksiä eksorkistille
- 12 Päsken
- 14 Kotona vieraassa kaupungissa
- 15 Hartaus
- 16 ”Aina on enemmän saatu”

Kannen kuva: Bartolome Esteban Murillo: Kristuksen ylösnousemus

KIRKKOA RAKENTAMASSA

☞ TUOMAS J. SALO

Erkki Pitkäranta on tuttu kasvo Pyhän Markuksen luterilaisen seurakunnan jäsenille. Hän on ollut Luther-säätiön ja Lähetyshiippakunnan toiminnassa mukana aivan alusta asti. Näiden 15 vuoden aikana hän on saanut ahkerasti käyttää lahjojaan ja arkkitehdin ammattitaitoaan seurakuntien työn tukemiseksi. Nyttemmin hän toimii hiippakuntaneuvoston varapuheenjohtajana.

Evangelinen herätysliike on Erkin hengellinen kotitausta. Tullessaan pääkaupunkiseudulle opiskelemaan hän meni hyvin pian mukaan Evankelisen Ylioppilasliiton toimintaan. Ensimmäinen pastori siellä oli Eero Huovinen, ja tämän jälkeen Sakari Korpinen. Liiton puheenjohtajana oli tuolloin Simo Kiviranta. Pitkäranta on toiminut pitkään evankelisen liikkeen sisällä useissa luottamustehtävissä.

- Simo Kiviranta oli Suomen kirkon merkittävimpien henkilöiden kanssa yhteydessä ollessaan tullut siihen tulokseen, että tarvitaan jokin muu ratkaisu kuin tämä herätysliikkeiden perinteinen toiminta. Kirkon ratkaisut iskivät voimakkaasti jumalanpalvelukseen, messuun. Ja se rupesi olemaan se ongelma, Erkki Pitkäranta taustoittaa.

- Kun jumalanpalvelustoiminta alkoi Ruoholahdessa, minulta meni pari vuotta käsittää messun keskeisyys. Kun aiemmin olin

käsittänyt sen yhdeksi tärkeäksi työmuodoksi, niin hahmottui, että se on ensin, ja sitten sen ympärille ja yhteyteen rakennetaan kaikenlaisia muutoksia, jos se on rakentuakseen. Ja kuten nyt 15 vuodessa on huomattu, messun ympärille versoo kaikenlaista: lastenleirejä, nuorisotyötä, pyhäkouluja, rippikouluja, naisten työtä ja paikallisia ryhmiä.

MESSU JA ARKKITEHTUURI

Arkkitehtinä Erkki on pohtinut paljon taiteen suhdetta jumalanpalvelukseen. Messun viettämiseksi tilat ovat aina välttämättömiä. Erkki tosin huomauttaa, että esimerkiksi Afrikassa messu voidaan viettää vaikkapa ulkona puun juurella, mutta silloinkin seurakunta järjestyy niin, että alttari on keskeinen.

- Jumalanpalvelustilassa alttari on keskeinen paikka, ja alttari ja saarnastuoli ovat yhtä. Niitä kumpakin hoitaa paimenvirka. Ne eivät ole erillisiä toimintamuotoja, vaan ne kuuluvat kokonaisuuteen. Jumalanpalvelustilaan on vanhas-taan kuulunut myös kuva, kirkkotaide. Olen iloinen, että Koinonia-keskuksessa sain toteuttaa laajan kuvaohjelman.

Kuvien merkitystä Erkki selittää toteamalla, että hänelle monet Raamatun ja erityisesti Vanhan testamentin kertomukset aukeavat ikään kuin kuvina, kun niitä luetaan tai niistä saarnataan. Hän pohtii usein sitä, kuin-

ka kuvien avulla voidaan ilmaista yhtä aikaa monia eri tapahtumia ja niiden ajatuk-sellisia yhteyksiä, kun esimerkiksi saarnassa täytyy edetä yksi asia kerrallaan.

- Minusta se on hienoa, jos kirkkosaliin mentäessä ikään kuin astutaan sanaan sisälle, että Raamatun kertomukset kuvien kautta ympäröivät kirkkokansan.

HIIPPAKUNTANEUVOSTO – MITÄ SE ON?

Hiippakuntaneuvostossa Erkki on ollut mukana siitä asti, kun se järjestyi hiippakunnan perustamisen yhteydessä 16.3.2013. Neuvostoon kuuluvat piispa, hiippakuntadekaani, hiippakuntakokouksen valitsemat jäsenet ja varajäsenet. Neuvoston tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa hiippakunnan hallintoa sekä toimintaan liittyviä käytännön asioita.

- Varsinainen korkein päättävä elin on hiippakuntakokous, joka kokoontuu kerran vuodessa. Koska meillä on laaja maa, ja Lähetyshiippakunnassa ei äänestettä opillisista kysymyksistä, niin silloin meidän tehtävämme on käytännöllinen. Koska kokonaisuus on pieni, ei riittäisi hirveästi asioita, jos hiippakuntakokous kokoontuisi kaksi kertaa vuodessa, vaikka se olisikin luontevaa, Erkki selittää.

Hiippakuntaneuvosto sen sijaan kokoontuu useasti vuodessa toteuttamaan hiip-

pakuntajärjestyksessä säädettyjä tehtäviä. Erkki iloitsee erityisesti siitä, että neuvostolla on nyt apunaan palkattu hiippakuntasihteeri. Tämä on helpottanut hallinnollista työtä huomattavasti.

VAPAAEHTOISUUS ON ELINEHTO

Erkki pitää hyvin tärkeänä sitä, että Lähetyshiippakunnassa opetellaan tekemään asioita uudella tavalla uudessa ympäristössä: Rahaa on vähän, eikä työn suunnittelua voi tehdä kansankirkon tapaan rahavirtoja suuntaamalla. Ei voi lähteä siitä, että palkataan joku muu tekemään, vaan useimmiten täytyy itse tehdä.

- Palkatut työntekijät ovat tietenkin suuri voimavara, mutta se varsinainen voimavara, jolla rakennetaan, on vapaaehtoisten ihmisten työ. Jos se ei toimi, niin ei toimi mikään. Kuukaan ihminen ei yksin pysty pyörittämään seurakuntaa, vaan on pakko tehdä yhdessä.

Luther-säätiö ja Lähetyshiippakunta ovat Erkin mielestä 15 vuodessa osoittaneet sen, että vapaaehtoisuuteen perustuva toimintamalli on mahdollinen. Seurakunnassa palkkaa saa ainoastaan paimen. Luottamustehtävistä ei palkkoita makseta. Hän korostaa vapaaehtoisten elintärkeää merkitystä myös messun yhteydessä.

- Seurakunnan varsinainen asia on tämä messu. Siihen tarvitaan niitä, jotka

järjestävät jumalanpalvelustilan, niitä, jotka säästävät, jotka keräävät kolehdin, jotka laittavat virret, jotka kaunistavat alttarin, jotka pitävät pyhäkoulut, jotka järjestävät kahvituksen, jotka toivottavat tervetulleiksi, jotka asettavat virsikirjat esille ja panevat ne pois. Kaikki tämä on yhtä oleellista kokonaisuuden kannalta kuin papin työ, vaikka se ehkä näyttää vähäisemmältä. Tässä toimii se kuninkaallinen papisto, josta Pietari puhuu.

KASVAVA HIIPPAKUNTA

Seurakuntien määrän lisääntyessä niiden yhteistoinnin koordinoiminen käy yhä tärkeämmäksi. Seurakuntien välinen yhteistyö on erityisen järkevää sel-

laisissa työmuodoissa, joita ei voi yksin hoitaa, kuten vaikkapa leirityössä. Myös talousasioissa on oleellista, että hiippakunnan sisäinen kommunikaatio olisi helpompaa. Hiippakuntaneuvoston keskeisiksi tehtäviksi Erkki käsittääkin seuraavat asiat.

- Ensinnäkin on talouden ymmärryksen jakaminen, että informaatio taloudesta olisi seurakunnissa jatkuvaa. Lisäksi siihen pitää löytää nyt henkilöt, jotka sen seurakunnissa tekevät. Toiseksi täytyy yhdenmukaistaa seurakuntien organisaatioita, jotta seurakuntien välinen yhteistyö olisi helpompaa. Ja kolmanneksi koeteltujen toimintamallien ja hyvien käytäntöjen saattaminen kaikkien käyttöön.

Erityisen tärkeänä Erkki

Pitkäranta pitää, että kukin seurakunta pitää aktiivisesti yhteyttä hiippakunnan hallintoon. Ajantasaiset tiedot esimerkiksi vastuuhenkilöistä ja heidän yhteystiedoistaan ovat yhteistyön kannalta oleellisia: jos yhteystiedot ovat väärinä, tärkeät tiedotukset eivät välttämättä tule perille.

- Jokaisen papin ja vastuunkantajan tulee oppia käyttämään Assaria, ohjelmistoa, joka kokoaa ja koordinoi taloustiedot, tilastot, tiedot vastuunkantajista ja pitää kaikki eri puolilla Suomea olevat toimijat tehtävistä tietoisina.

PAIKALLISTA LÄHETYSTYÖTÄ

Lähetyshiippakunnassa Erkki iloitsee siitä, että aina

voi tietää, mihin annetut varat ja resurssit käytetään. Ja jos jollakin seurakunnalla on varoja yli oman tarpeen, hiippakunnan vuosikirjasta selvää, mihin rahat menevät. Erkki luonnehtii, että diakonia ja lähetystyö tulevat tässä ”kuin siivellä.”

- Seurakunnassa toimiva maallikko ja paimen ovat tässä mielessä myös lähetystyössä, sillä missio on se, että sana tulee ihmisten kuuluville, ja sitä varten tehdään työtä. Tässä mielessä jumalanpalvelus on tavoitettavaa työtä. Jos ihmiselle ei ole tätä ruokintapaikkaa, hyvin nopeasti kaikki visiot alkavat kalveta, kääntyä ja vääntyä. Voisi sanoa, että messu ”kalibro” meidän työnäköämme viikoittain.

PÄÄSIÄINEN: KRISTITYN KASTEJUHLA

📷 SAMULI SIKAVIRTA

Mitä tekemistä pääsiäisellä on pyhän kasteen kanssa? Pääsiäinen on kristillisen kirkon suurin juhla. Silloin Ristiinnaulittu osoitetaan olevansa Ylösnousut. Kuolema on voitettu ja pahan valta kukistettu. Pyhä kaste puolestaan on yksittäisen kristityn suurin juhla. Siinä Jumala yhdistää meidät Kristuksen pelastavaan kuolemaan ja antaa lupauksen ylösnousemuksesta iankaikkiseen elämään hänen kanssaan. Kaste julistaa, että kuolema on voitettu ja pahan valta kukistettu — myös meidän kohdallamme.

KASTE YHDISTÄÄ KRISTUKSEN KUOLEMAAN JA YLÖSNOUSEMUKSEN

Kristuksen sovittava kuolema ja pelastava ylösnousemus eivät jää meidän elämässämme abstrakteiksi asioiksi kahden vuosituhannen taakse. Niiden hyöty ja ansio eivät myöskään saavuta meitä pelkän ajatuksen tasolla. Ne tulevat aivan iholle.

Kaste on se väline, joka Uuden testamentin mukaan yhdistää meidät Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen. Kaste esiintyykin Raamatussa lähes aina samassa asiayhteydessä kuin Jeesuksen risti ja ylösnousemus.

Erityisesti Paavalilla tämä yhteys on kristallinkirkas. Apostoli puhuukin sanataarkasti käännettynä kasteesta ”Kristukseen” (Room. 6:3; Gal. 3:27), ”hänen kuolemaansa” (Room. 6:3-4) ja ”yhteen ruumiiseen” (1. Kor. 12:13). Paavalin mukaan

kaste on yhteys Kristuksen ristiin ja ylösnousemukseen — yhteys sekä niiden tuomaan pyhyyteen että niiden velvoittamaan pyhään elämään (esim. Room. 6:4-11; Kol. 2:12; vrt. Gal. 2:19-20; 5:24; 1. Kor. 6:11-20). Yhteys uuteen liittoon tapahtuu ”Kristuksen ympärileikkauksen” eli kasteen kautta, korvaten vanhan liiton ympärileikkauksen sakramentin (Kol. 2:11).

KASTEEN VANHATESTAMENTILLISIA ESIKUVIA

Israelin kansan pääsy Egyptin orjuudesta karitsan verellä siveltyine ovenpieliin ja pelastuminen esikoissurmalta sekä Egyptin armeijan takaa-ajolta ei ole ainoastaan Golgatan uhrin esikuva. Se on myös kasteen vanhatestamentillinen esikuva.

Paavali kirjoittaa, että Israelin kansa ”kastettiin Moosekseen” pilvessä ja meressä Egyptistä lähdön jälkeen (1. Kor. 10:2). Samalla tavalla kuin Israel kulki meren halki ja nousi sieltä luvutun maan puolelle, kastettu nousee kastevedestä uuteen elämään. Samoin kuin egyptiläiset hukkuivat mereen, synnin kadottava valta hukutetaan kasteeseen. Koska kansaan kuuluivat myös lapset, tälläkin kasteen esikuvalla on jo varhaiskirkossa perusteltu vielä puhekyvyttömiä pienokaiden kastamista vanhempien mukana.

Samaan tapaan Noan arkkia käytetään UT:ssa kasteen esikuvana (1. Piet. 3:20-22). Vesi sekä hukuttaa pahan että puhdistaa pa-

hasta (2. Piet. 2:5-7). Juuri näin tapahtuu kasteessa.

PÄÄSIÄINEN: KIRKON HISTORIAALLINEN KASTEJUHLA

Alkukirkossa kasteita toimitettiin välittömästi siinä yhteydessä, kun julistettu evankeliumi avasi ihmisten ja perhekuntien sydämet uskomaan. Pian käytännöksi kuitenkin tuli, että kasteelle valmistautuvat katekumeenit saivat pitkäaikaista valmennusta ennen kastetta. 200-luvulta periytyvässä Hippolytoksen katekavassa katekeesin pituudeksi määriteltiin kolme vuotta, joskin nopeasti oppivat selvisivät lyhyemmällä ajalla. 300-luvulla eläneen Kyrillos Jerusalemlaisen aikaan pääsiäispaasto toimi kasteopetuksen aikana. Kasteopilaiden tuli elää tuo aika nuhteettomasti.

Kasteiden ajankohdaksi vakiintuivat suuret juhlapyhät. Paikoin suosittiin kastepäivänä helluntaita, ensimmäisen kristillisen kasteen muistojuhlaa, jolloin myös Pyhä Henki vuodatettiin. Itäisessä kristikunnassa loppiaista vietettiin Jeesuksen kastepäivänä, joten sekin tarjosi luontevan ajankohdan kasteille.

Pääsiäisestä tuli kuitenkin kristikunnan yleisin kastepäivä. Esimerkiksi kirkkoisä Tertullianus (n. 160-225) piti pääsiäistä sopivimpana kastepäivänä, hyväksyen kuitenkin samalla helluntain ja muut päivät. Uuden testamentin kasteopetuksen valossa tämä ei yllätä. Mikä onkaan upeampi ajankohta tulla kastetuksi Kristuksen kuolemaan ja saada lupa-

us samalla tavalla yhdistyä hänen ylösnousemukseensa kuin hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa juhla.

Myös Israelin kansan suuri pääsiäiskertomus osoittautui esikuvalliseksi kristilliselle kasteelle ja oletettavasti vaikutti kasteen pääsiäisjuhlaan vakiintuneeseen ajankohtaan.

PÄÄSIÄISYÖN VIGILIASTA AAMUN KASTEELLE

Varhaiskirkossa katekumeenit paastosivat ennen kastetta ja kokoontuivat sapatina piispan luo manattaviksi, opetettaviksi ja lopulta kastettaviksi. Lauantain ja sunnuntain välinen yö valvottiin vigiliassa, jossa piispa vielä opetti kastettavia. Kasteoppilaat manattiin joskus useaan kertaan, aivan kuten Lutherin katekaavassakin käsketään pahaa henkeä poistumaan. Myöhemmin sanamuoto on järkeisuskon myötä lieventynyt. Alkukirkon ja reformaation ajan selvä vakaus kuitenkin oli, että ihminen on joko Kristuksen oma tai pahan vallassa. Siksi eksorkismi tarvittiin.

Eksorkismien lukemisen aikana kastettavat riisuivat kaikki vaatteensa (ja naiset korunsa) vanhan ihmisen riisumisen merkiksi (Kol. 3:9). He samastuivat alastomuudellaan myös Herransa, joka virui ristillä alastomana. He sanoutuivat irti Saatanasta ja syntisestä elämästä, tullen kasteelle pää peitettynä, paljain jaloin ja joskus säkkikankaaseen puettuna ja naiset hiukset avattuina merkinä katumuksesta. Synnintunnustus seurasi uskontunnustus.

Kasteessa vanha ihminen hukutetaan ja uusi synnytetään. Tätä kuvastaen kasteelle laskeuduttiin yhdestä suunnasta ja siitä noustiin toiseen suuntaan. Kuvassa Efeson Pyhän Johanneksen kirkon ristinmuotoinen fontti 500-luvulta.

Kaste toimitettiin Kolmiyhteisen Jumalan nimeen. Ihannelanteessa kastettava upotettiin virtaavaan veteen. Siinä vanhan ihmisen hukuminen ja uuteen elämään virkoaminen Elävän Veden vaikutuksesta kuvastui parhaiten. Mikäli tämä ei ollut mahdollista, pään valeleminen kolmesti hyväksyttiin. Näin ohjeistetaan jo ensimmäiselle vuosisadalle ajoitetussa Apostolien opetuksessa, Didakhessa (7:1-3).

Kastetut puettiin valkoiisiin vaatteisiin merkinä Uuden testamentin opettamasta uuden ihmisen ja Kristuksen puhtauden päälle pukemisesta (Gal. 3:27; Room. 13:14; Ef. 4:22-24; Kol. 3:9-10; Ilm. 7:9, 14). Yhä tänään kastettavat vauvat puetaan valkoiseen kastemekkoon, aikuiset ja konfirmoitavat valkoiseen kaapuun eli albaan. Valitetavan harvoin valkoiseen pukeutuminen tapahtuu kasteen jälkeen, kuten alun pe-

rin oli tapana. Myös papiston alba kuvastaa kasteessa saatua Kristuksen puhtautta, jonka varassa pastoritkin työtään tekevät.

Kastetut sinetöitiin Kristuksen ristin merkillä aivan kuten yhä tänään tehdään. Usein kasteeseen liittyi myös öljyvoitelu Pyhän Hengen saamisen ja kuninkaalliseen papistoon vihkimisen merkinä. Näin he olivat syntyneet uudesti sekä kasteen vedestä että Hengestä (Joh. 3:5; Tiit. 3:5). Kastetut saivat myös alkaa käyttää vain kristityille varattua rauhan suudelmaa — miehet miehiä ja naiset naisia tervehtiessään siveettömyyden välttämiseksi — ja osallistua välittömästi vietetylle ehtoolliselle.

PÄÄSIÄISKYNTTILÄ, KASTEKYNTTILÄ

Varhaiskirkon pääsiäisyön vigiliasta periytyy meidän aikoihimme pääsiäis-

yön messu. Sen merkitys on alettu uudelleen löytää myös luterilaisessa kirkossa. Messun alussa pääsiäis- tai Kristus-kynttilän sytyttäminen pimeyden keskelle muistuttaa niin ylösnousemuksen aamusta kuin kasteesta.

Varhaiskirkossa kastettavat kulkivat pimeään kirkkoon tai kastekapeliin öljylamput käsissään viisaiden neitsyiden tapaan (Matt. 25:1-13). Kirkkoisät puhuvatkin kasteesta valaistumisen sakramenttina. Siinä Kristuksen valo astuu syntisen pimeyteen.

Kristus-kynttilän paikka kirkkotilassa on tietoisesti kastealtaan tai -maljan vieressä. Sitä pidetään siellä pääsiäisyöstä helatorstaihin tai helluntaihin asti (Joh. 9:5). Kasteita toimitettaessa ja hautajaisissa pääsiäis-kynttilää olisi myös hyvä käyttää muistutuksena Valosta, joka toimii kasteessa ja joka vie perille kirkkau-

teen asti.

Vaikka uudet kastettavat puuttuisivat, nykyiseen pääsiäisyön messuun sisältyy kastelupausten uudistaminen. Kaste ei ollut apostoleille, kirkkoisille, reformaattoreille eikä sen tulisi olla meillekään vain kerran toimitettu rituaali, jolla ei ole vaikutusta nykyiseen elämäämme. Siihen saa ja tulee palata joka päivä.

Kaste valtuuttaa ja velvoittaa elämään Kristuksen omana. Se avaa silmämme näkemään itsemme, toiset kristityt ja Jumalan ristin varjossa ja ylösnousemuksen valossa. Apostolin oman kasteopetuksen sanoin: ”Niin tekin pitääkää itsenne synnille kuolleina, mutta Jumalalle elävinä Kristuksessa Jeesuksessa.” (Room. 6:11)

MESSU PERUSTUU RAAMATUN SANAAN

≡ HARRI HUOVINEN

Luterilaisen kirkon liturgia perustuu pyhän Raamatun ilmoitukseen. Uusi testamentti kertoo, että Jeesus saarnasi ja opetti, sekä toisaalta oli ateriyhteydessä syntisten kanssa. Herra asetti myös pelastuksen välineet, pyhän sanansa ja kastteen (Matt. 28:18-20) sekä ehtoollisen (esim. 1. Kor. 11:23-25).

Juuri sana ja ehtoollinen ovat ne välineet, joiden kautta suuri pääliturgimme Jeesus tahtoo palvella meitä kristittyjä, omikseen kastettuja. Aivan varhaisimmista ajoista asti kristillinen jumalanpalvelus onkin ollut ensin sanan kuulemistä ja sitten alttarin sakramentin nauttimista.

MESSUN KAKSI PÄÄOSAA

Näiden kahden pääosan järjestys ei ole sattumanvarainen. Se liittyy osaltaan lain ja evankeliumin erilaisiin tehtäviin. Messun alkupuolella Herra saarnauttaa pyhän sanansa. Sana on sisällöltään sekä lakia että evankeliumia. Yhtäältä sana siis lausuu, että ihminen on syntinen. Näin se saa seurakunnan tunnustamaan syntinsä ja armon tarpeensa. Toisaalta sana julistaa myös Kristusta, joka on tullut pelastamaan syntisiä. Sanassa Kristus on läsnä ja antaa synnit anteeksi.

Näin sana myös valmistaa Kristuksen omia messun toiseen osaan, ottamaan vastaan Herran ruumiin ja veren aterian. Tämä sakramentti on sisällöltään pelkkää evankeliumia, puhdasta armoa ja pelastusta niille, jotka lain myötä ovat tulleet Kristusta tarvitseviksi.

Aikojen kuluessa messun rakenne on laajentunut käsittämään useampia osia. Nykyään messun kulku jaetaan usein johdantoon, sanaosaan, ehtoollisosaan ja päätösosaan. Tällöinkin messu rakentuu lopulta liturgian kahden keskeisimmän elementin, sanan ja

ehtoollisen ympärille.

MESSU JA PELASTUSHISTORIAN TAPAHTUMAT

Paitsi liturgian kahtalainen perusrakenne, myös sen yksittäiset osat ovat peräisin Raamatun teksteistä taikka perustuvat niihin. Tällaisia ovat proprium-osat, kuten päivän psalmi, päivän rukous, Raamatun lukukappaleet ja päivän virsi. Nämä messun osat vaihtuvat pyhäpäivän aiheen mukaan. Siten ne alleviiva-

vat erityisesti sellä tavalla kirkkovuoden eri ajankohtia ja palvelevat pelastushistorian sisällön opettamisessa vuoden mittaan. Proprium-osat myös varjelevat seurakuntaa niin, etteivät saarnaajat tai kirkkomuusikot määrittele opetuksen sisältöä omien subjektiivisten mielihalujaan mukaan.

Messun rakenteeseen kuuluvat myös ordinarium-osat, kuten Herra armahda, Kunnia, uskontunnustus, Pyhä-hymni sekä Jumalan Karitsa. Nämä osat pysyvät muuttumattomina läpi koko kirkkovuoden. Myös ne palauttavat mieliin kirkkovuoden eri tapahtumat joka sunnuntain messussa

ja siten julistavat Jumalan pelastushistorian kulkua.

Esimerkiksi Herra armahda muistuttaa siitä, että Jumala kuuli kansansa rukoukset kauan sitten, kun he odottivat Vapahtajan tulemistä. Näin tämä osa liittyy adventin tematiikkaan. Kunnia puolestaan muistuttaa joulusta, jolloin enkelit lauloivat tätä laulua paimenten kuullen. Uskontunnustus taas muistuttaa meitä kaikesta, mitä kolmiyhteinen Jumala on armossaan meille tehnyt ja lahjoittanut. Näin se edustaa samaa tematiikkaa kuin kirkkovuoden loppiaisjakso, jonka keskuksessa on Jeesus, joka ilmestyy ihmisille.

Edelleen Pyhä-hymni sisältää sanat "hoosianna korkeuksissa". Hoosianna-huuto viittaa palmusunnuntain tapahtumiin ja siihen, että Jeesus tulee kärsimään kansansa puolesta. Näiden osien jälkeen pastori lukee vielä ehtoollisen asetussanat, jotka muistuttavat meitä kiirastorstai-illan pyhästä ateristiasta. Ehtoollisen jälkeen lauletaan Simeonin kiitosvirsi, joka liittyy oikeastaan pääsiäisen juhlimiseen. Siinä me laulamme omasta ylösnousemuksestamme: "Herra, nyt sinä lasket palvelijasi rauhaan menemään sanasi mukaan, sillä minun silmäni ovat nähneet sinun autuutesi..." Kiitosvirsi muistuttaa siitä, että Herran ehtoollinen tekee meidät valmiiksi pääsemään taivaaseen.

Tällä tavalla liturginen jumalanpalvelus perustuu kokonaan Pyhän Raamatun sanaan. Liturgia ei ole meidän keksintöämme, vaan Herran Kristuksen armollista työtä ja palvelusta meidän pelastukseksemme. Siksi se on myös jotakin, mikä paitsi muotonsa mutta myös sisältönsä puolesta ylittää kaikki kulttuuriset ja ajalliset rajat.

JUMALAN VUOKRAHUONEESSA

≡ EERO PIHLAVA 📷 SAMULI SIIKAVIRTA

Lähetyshiippakunnan seurakunnat viettävät jumalanpalveluksiaan pääsääntöisesti vuokratiloissa, joita ei ole alunperin suunniteltu luterilaisen messun viettämiseen. Suuri osa seurakunnistamme kokoontuu adventtiseurakunnan tai muun kristillisen tunnustuskunnan tiloissa.

Messujamme vietetään myös tiloissa, joiden käyttötarkoitusta ei ole suunniteltu jumalanpalveluksen toimittamiseen. Olen osallistunut jumalanpalvelukseen muun muassa uudistetussa autotallissa, toimistorakennuksen ruokasalissa ja vanhassa puutalossa.

Esittelen nyt muutamia seurauksia, joita seurakuntamme kohtaavat kokoontuessaan vuokratiloissa perinteisten kirkkojen sijaan.

KIRKON TUNTOMERKIT JA KIRKKOTILA

Luterilaisen uskonopin erityispiirre on sen armovälinekeskeisyys. Sana, kaste ja ehtoollinen ovat ne välineet, joiden kautta Isä synnyttää seurakunnan ja ylläpitää pelastavan uskon.

Perinteisissä luterilaisissa kirkoissa armovälinekeskeisyys piiryy kauniisti esille. Kirkon tornissa komeileva risti piirtää sovituksen symbolin koko kaupungin ylle. Kastemalja kohdataan etuovella porttina Kristuksen seurakuntaan. Evankeliumi julistetaan korkealta saarnatuolista alas pimeyden ja kuoleman varjossa asuvalle kansalle. Keskikäytävä johtaa jokaisen vieraan uuden liiton armonalttarille.

Kokoontuessamme jumalanpalvelukseen vuokratiloissa kirkon tunto-merkit tuodaan tilassa esille valmiiden rakenteiden sijaan tilajärjestelyn kautta.

KIRKON TUNTOMERKIT JA TILAJÄRJESTELY

Espoon Tuomaksen seurakunnassa ensimmäiset seurakuntalaiset saapuvat kirkolle puoltatoista tuntia ennen mes-

sun alkua. Toimistorakennuksen ruokasali on järjestettävä niin, että se tukisi ja havainnollistaisi uskonoppia.

Ruokalan pöydät kannetaan pois ja lahjoituksina saadut alttari ja saarnatuoli kannetaan välineineen esille. Tuolit järjestetään niin, että seurakunnan silmät tarkkaisivat välineitä, joiden kautta Herra ohjaa, armahtaa ja herättää toivon. Virsikirjat ja virsitaulu ynnä muut hyvää järjestystä edesauttavat asiat laitetaan paikoilleen.

Vuokratilat vaativat esimerkiksi kaltaisesti seurakunniltamme enemmän työtä ja aikaa kuin oma kiinteistö. Tilajärjestelyn kautta monen uskonkäsitys kuitenkin syvenyy. Suntioiden toiminnan motivaatio on joka sunnuntai piirtää jumalanpalvelustilan muodon kautta esiin se, että seurakunta tarvitsee saarnatuolin, alttarin ja kastemaljan elämään.

KIRKKO KAUPUNGIN LAITAMILLA

Kansamme kirkkorakennukset rakennettiin aikoinaan keskeisimmille paikoille. Lahjoituksista riippuvainen seurakunta joutuu miettimään vuokratilan sijainnin ja pohjaratkaisun lisäksi kustannuksia. Tämän vuoksi vuokrattava tila löytyy kirkonmäen laitamilta.

Niukkuudesta jakava seurakunta joutuu vuokrapäätöstä tehdessään jonkinlaisen kompromissin eteen. Seurakunta joutuu etsimään käyttötarkoitukseen sopivaa kiinteistöä harvojen ja sijainniltaan huonojen vaihtoehtojen joukosta. Toisaalla taas tarjonta voi olla suuri, mutta vaihtoehtoisia puuttuvat joko kahvitusmahdollisuudet tai sopiva pyhäkoulutila.

KIRKON JULKINEN NÄKYVYYS

Seurakuntiemme julkinen näkyvyys kaupungeissa ei perustu monumenttei-

hin. Toimistorakennuksesta ja autotalista ovat sipulikupoli ja kaikille näkyvä kristillinen symboliikka kaukana. Adventtiseurakunnan tilat taas herättävät ensikertalaiselle kysymyksen: “Oliko tämä nyt varmasti se Lähetyshiippakunnan paikka?”

Tämän vuoksi seurakuntamme laittavat vuokratilan eteen mainoksen. Etuovella joku toivottaa tervetulleeksi ja ohjaat ihmiset perille. Viikolla seurakuntaan tutustutaan rakennuksissa käymisen sijaan ihmisten kodeissa.

Omien kiinteistöjen seinien puuttuessa seurakunnan julkinen näkyvyys perustuu ihmisiin, pastoriin ja seurakuntalaisiin. Pastori kohdataan toimiston sijaan kodeissa. Ihmisten kutsuminen seurakunnan tilaisuuksiin vaatii kodin etuoven avaamista tuntemattomille. Näin piiryy kauniisti esille ensimmäisen uskonkappaleen todellisuus. Jumala toimii hyväksemme myös tavallisten ihmisten kautta.

PRISCILLA JA AQUILAS – HERRAN YHTEEN KUTOMAT TELTANTEKIJÄT

✍️ JUHANA POHJOLA 📷 SAMULI SIIKAVIRTA

Alkukirkon tunnetuin evankeliumin työhön omistautunut aviopari on Aquilas ja Priscilla. Emme tiedä, miten he olivat kristityiksi kääntyneet. Aquilas oli juutalainen ja kotoisin Pontoksesta, josta oli ollut miehiä kuulemassa Pietarin helluntaisaarnausta (Ap. t. 2:9). Priscilla saattoi olla käännynnäinen.

Heidän kotinsa oli Roomassa, kunnes keisari Claudius karkotti juutalaisia sieltä vuonna 49 jKr. ”Chrestuksesta” aiheutuneen riidan varjolla. Tuskin kaikki n. 50 000 juutalaista ajatettiin pois, mutta lähtöpässit sai ainakin Kristuksen esillä pitämiseen tottunut pariskunta. Keisarin aiheuttama katastrofi muuttui siunaukseksi suurimman Kuninkaan palveluksessa. He näet muuttivat Korinttiin, jossa he pian tutustuivat kaupunkiin v. 50 saapuneeseen Paavaliin. Yhteisen uskon lisäksi heitä yhdisti ammatti: teltantekeminen (Ap. t. 18:1-3).

VIERAANVARAISET TYÖTOVERIT

Priscilla ja Aquilas kutsuivat Paavalin asumaan luoksensa. Apostoli sai lämpimän kodin ja ystävälliset isännät. Pariskunta puolestaan sai aloittaa 18 kk:n raamattukurssin parhaan mahdollisen opettajan johdolla. Arkityön ohella he johtivat herätystä, joka Korintissa syntyi.

Korintin mellakoiden jälkeen Paavali siirtyi Rooman neljänneksi suurimpaan kaupunkiin, Efesoon. Priscilla ja Aquilas lähtivät mukaan. Efesossa seurakunta kokoontui heidän kotonaan (1. Kor. 16:19). Efesosta tulikin koko alueen lähetyskeskus, jossa Paavali vietti kaksi vuotta.

Tämä kertoo avioparista paljon. Joko perityllä varallisuudella tai kovalla työnteolla he olivat pystyneet hankkimaan ison talon, johon saattoi majoittaa apostolin ja kutsua koko seurakunnan. Ovensa he aukaisivat alttiudella, mutta vaivannäköä se vaati. Viikosta toiseen olla aina paikalla, siivota koti, laittaa tarjoomukset, kuunnella, opastaa ja palvella vieraita yömyöhään-

kin... Heillä oli todella vieraanvaraisuuden lahja!

Juuri kodeissa voitiin kokea ja jakaa elämää Jumalan perheenä. Vieraanvaraisuuden lahja on korvaamaton seurakunnan elämässä. Sen runsaaseen käyttöön Jumalan sana meitäkin kehottaa (Room. 12:13, Heb. 13:2).

KUULIJAT JA OPASTAJAT

Aquila ja Priscilla olivat eläneet lähellä teologista tietopankkia. Rakkaus Kristuksen ristin sanomaan oli heille äärettömän kallis. Paavalin ollessa poissa Efesosta sinne tuli väkevä julistaja Apollos. Aquilas ja Priscilla kuuntelivat opetusta ja huomasivat sen puutteet. Rakkaudellisesti ja totuudellisesti he puuttuivat asiaan. He eivät ojentaneet Apollosta julkisesti, vaan kutsuivat hänet kotiinsa. Osoitettuaan vieraanvaraisuutta he sitten yksityisesti kertoivat julistajalle tarkemmin ”Jumalan tien” (Ap. t. 18:25).

Kyse ei ollut siitä, että pariskunnalla olisi ollut saarnavirka seurakunnassa. Siitä Raamattu ei puhu mitään. Mutta he tunsivat evankeliumin opin hyvin, ja kasteeseen perustuvan yhteisen pappeuden perusteella he johdattivat julistajan uskon syvempään käsittämiseen.

Kun Priscilla mainitaan usein ennen Aquilasta, on ajateltu, että erityisesti hänen roolinsa oli merkittävä. Tällaisia

hengellisiä äitejä, jotka ovat koeteltuja uskossa ja syvällisiä sanan tuntemuksessa, tunnetaan kirkkohistoriastamme paljon. Heitä tarvitaan yhä edelleen!

Kun sanomme Paavalin kanssa ei naispappeudelle, sanomme hänen kanssaan kyllä naisten korvaamattomalle hengelliselle tehtävälle seurakunnissa.

Priscilla ja Aquilas palasivat Efesosta Roomaan. Kirjeessään roomalaisille Paavali mainitsee heidät ensimmäisenä ja kutsuu heitä työtovereikseen. Terveisiä saavat myös – missä muualla kuin heidän kotonaan – kokoontuva seurakunta!

Paavali viittaa lisäksi tapahtumaan, jossa he olivat sanatarkasti ”panneet päänsä pölkylle” apostolin hyväksi. Ehkä he olivat pelastaneet Efeson mellakoissa Paavalin hengen. Heidän rakkautensa, rohkeutensa ja työpanoksensa tunnettiin laajalti (Room. 16:4). Vielä viimeisessä kirjeessäänkin vanha apostoli muistaa hänelle niin rakasta avioparia (2. Tim. 4:19).

Puhuttelevaa on, että Aquilas ja Priscilla mainitaan aina yhdessä. He olivat uskon, avioliiton, ammatin, hengellisen kutsumuksen ja raskaiden vastoinkäymisten luomina kudottu yhteen. Se kuva, joka heidän elämänsä kirjailusta piirtyy esille, on Vapah-tajamme armolliset ja rakkaudelliset kasvat.

Priscilla ja Aquilas asuivat Paavalin kanssa Efesossa.

JOSÉ ANTONIO FORTEA: KYSYMYKSIÄ EKSORKISTILLE

ESKO MURTO

Kirkon historiassa on aina uskottu enkelien ja demonien todellisuuteen. Nykyinen kiinnostus ”hengellistä sodankäyntiä” kohtaan on kuitenkin kehittynyt pääosin 1900-luvun aikana ja noussut erityisesti helluntailaisuuden ja sittemmin karismaattisen liikkeen piiristä, leviten sieltä protestanttisten kirkkojen pariin.

Vastareaktion maallistunutta, järkipäristettyä ja tämänpuoleisuuteen keskittyvää vesitettyä uskontoa vastaan se on ymmärrettävä, mutta monin osin sisältää hyvinkin epätervettä opetusta.

Espanjalaisen José Antonio Fortean kirja ”Kysymyksiä eksorkistille” lähestyy hengellisen kamppailun kysymyksiä toisenlaisesta traditiosta käsin. Kirjoittaja toimii piispansa valtuutuksella hiippakunnan eksorkistina eli pahojen henkien karkottamiseen (eksorkismiin) erikoistuneena pappina. Katolinen näkökulma näkyy esimerkiksi suojeluspyhimysten merkityksessä, minkä tuki hyväntahtoinen luterilainen lukija osannee asettaa oikeisiin mittasuhteisiin.

Fortean kirja on kysymysten ja vastausten muotoon kirjoitettu lyhyt selvitys enkeleiden ja demoneiden olemuksesta, pahuuden luonteesta ja henkivaltojen toiminnasta. Kyse ei ole yleisestä johdannosta demonologiaan, eikä kirja juurikaan esittele pahuuteen liittyviä teologisia kysymyksiä tai käsitysten ja käytäntöjen historiaa.

Painopiste on hyvin käytännöllinen ja pohjaa Fortean ja muiden eksorkistien työssään havaitsemiin asioihin. Tämä tekee kirjasta helppoa ja mielenkiintoista luettavaa, joskin syväl-

lisempää pahuuden teologiaa varten lukijan täytyy kääntyä toisten teosten puoleen.

TAISTELU PAHAA VASTAAN KOKO KIRKON VOIMIN

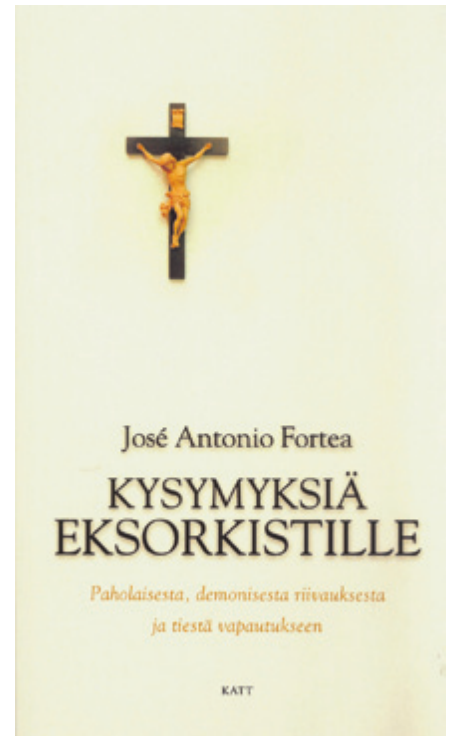
Katolinen kirkko ja sen arvovalta ovat Fortean kirjassa merkittävässä roolissa taistelussa paholaista vastaan – näkökulma painottaa uskonyhteisön merkitystä enemmän kuin yksittäisen eksorkistin toimintaa. Kirjoittaja ei kuitenkaan suhtaudu torjuvasti muihin kristillisiin kirkkoihin ja tunnustaa, että myös niiden piirissä Pyhä Henki vapauttaa ihmisiä paholaisen otteesta.

Ennen varsinaisen eksorkismin käsittelemistä Fortea kirjoittaa laajalti pahuudesta, parannuksenteosta, katumuksesta, paatumuksesta ja uskosta – asioista, jotka kuuluvat kaikkien uskovien elämään. Yksi kirjan vahvuus onkin siinä, että hengellistä taistelua ei käsitellä normaalista uskonelämästä irrallisena, mystisenä ja pelottavana asiana, vaan osana laajempaa, kaikkia uskovia koskettavaa Kristuksen kirkon kamppailua syntiä ja epäuskoa vastaan.

Toinen kirjan ansio on sen armollinen ja rohkaiseva ote. Fortea kirjoittaa demonien toiminnasta, muttei mäsäile sillä. Pahat henget ovat rajallisia olentoja, eikä kristittyjen tarvitse kamota niitä. ”Muista, että demoni on luotu olento; hänen voimansa on rajattu. Lopulta hän ei pysty estämään Jumalan suunnitelman toteutumista.”

ARMONVÄLINEIDEN VOIMA

Kolmas erityinen vahvuus on Forten tapa perustaa koko hengellinen sodankäynti armonvälineiden varaan toisin

kuin karismaattisen kristillisyyden tuottamissa, usein jo okkultismia lähestyvissä hengellisen sodankäynnin oppaissa. ”Paras suoja ja ase Paholaisen hyökkäyksiä vastaan on rukous, sakramentit, hyvät työt ja puhdas hengellinen elämä.”

Ehtoollisen merkityksestä Fortea toteaa: ”Mikään ei karkota demonista vaikutusta niin tehokkaasti kuin Kristuksen ruumiin arvokas vastaanottaminen.” Samaten kysymykseen siitä, kumpi on tärkeämpää, rippi vai ko eksorkismi, Fortea painokkaasti sanoo: ”Inhimillisinä olentoina meillä on taipumus häikäistyä huikaisevan näyttävistä asioista. Synnin tunnustaminen ripissä ei ole kovin kiehtova tapahtuma; se tapahtuu kaikessa hiljaisuudessa katseilta näkymättömissä. Kuitenkin synnintunnustus ja anteeksianto on suurempi lahja kuin eksorkismi.”

Henkivallat ovat todellisuutta, ja niin on myös taistelu pahan valtaa vastaan. Hengellisesti epäterveiden harrastelijamanagerien sotapäiväkirjojen myötä aihe on kuitenkin tullut sel-laiseksi, jota mieluummin vältetään. Fortean kirja ongelmallisine roomalaiskatolisine painotuksineenkin on terveellinen lisä, johon sietää tutustua.

John W. Kleinig kirjoittaa: ”Raamattu ei tunne hengellisen sinisilmäisyyden hyvettä.” Raitista luterilaista opetusta hengelliseen taisteluun liittyen tarjoaa Hengen viisaus -sarjassa ilmestynyt Armoa armon päälle -hengellinen elämä yksin armosta.

Kirjaa voi tilata Lähetyshiippakunnan kansliasta: kanslia@lhp.fi (2€ + postimaksu).

PÅSKEN

SEBASTIAN GRÜNBAUM

När jag var barn handlade vår familjs påsk om att få mycket chocklad. Mina föräldrar gömde en korg med chocklad-påskägg i vardagsrummet och vi barn fick sedan söka den med hjälp av olika ledtrådar. Höjden och stället de gömt chockladen på indikerades med varmare och svalare. När vi sedan hittade korgen med chocklad var det alltid en lika välkommen överraskning. Ja, vilka barn tycker inte om chocklad?

Den tradition som den kristna kyrkan har kan liknas med det som skedde hemma hos oss. Det finns vissa indikatorer på att nu händer något viktigt. Det som vi har istället för dessa "kallare" och "varmare", är Guds Ord och hans sakrament. De får styra oss till det som påskan egentligen handlar om. Den lidande Messias som är försoningen för världens synder, men inte bara världens utan också våra.

ÄR GUDS ORD KLART?

På samma sätt som vårt påskäggs sökande hemma, verkar påskan vara någon form av en upptäcktsresa. Det finns alltid frågor och tankar kring detta. Människor är förvirrade; vad kan det betyda och varifrån kommer

allt detta? Frågan som vi ställs inför är: Är Guds Ord klart? Eller handlar det om att Guds Ord endast ger instruktioner och ledljus mot det rätta hållet, medan människan sedan skall förstå dem och hitta vägen fram? Ibland ser det faktiskt så ut eftersom det finns så många olika åsikter, tankar och känslor kring vad som är det sanna budskapet som påskan bär med sig.

Guds Ord är klart. Bibeln är den klaraste av alla böcker och lyser som en sol på klar himmel. Bibeln har svar och vägledning som når ända fram. Det är visserligen sant att Gud använder vårt intellekt och vår förståelseförmåga som ett instrument för att tala till oss. Samtidigt måste man konstatera att fastän Gud använder dessa så innebär det inte att människan tillägger något till Guds Ord eller hjälper honom på traven. Nej, att vi förstår något är ensam Guds Andes verk och Hans uppenbarelse genom Ordet.

Det stora problemet hos oss ligger i vår syndighet. Det som vi ofta glömmar är att synden inte enbart har fördärvat våra så kallade lägre egenskaper, det vill säga: vår sexualitet eller vårt känsloliv, utan mycket mera. Vi är helt och hållet fördärvade. Tillsammans med Paulus får vi utropa, jag förtappade och fördömda människa, vem skall frälsa mig ur denna syndens och dödens kropp. Vårt intellekt och själsliv är liksom vår kropp förtappad och fördömd. Ifall inte Guds Ande skulle uppenbara Ordet och upplysa vår sinnen skulle vi i själva verket vara ännu mera vilsna och bortkomna än vad vi nu redan är. Det är alltså ett Guds under att vi överhuvudtaget förstår något om Hans Ord och vilja.

OM VÅR EGEN OKLARHET

Det är alltså inte endast när det är frågan om tolkningen eller förståelsen av Bibeln som det blir svårt för oss utan även när det gäller vår egen synd. Vi är så djupt förtappade att vi ofta glöm-

mer bort Guds Ords sanning om vårt syndafördärv. Vi helt enkelt lever våra liv och ser plötsligt att nej, nu gick det så fel. Det kan ofta gå så fel att vi helt enkelt suckar och är missmodiga. Frågor som t.ex. kan Gud ännu vara nådig mot mig, finns det förlåtelse för mig, är jag verkligen så här ond eller är jag fullständigt förlorad är inte onormalt i ett kristet liv. Dessa är frågor som Guds Ande ofta väcker när människan möter Guds lag och hans vilja i Skriften.

När sådant här händer uppstår det ofta en inre konflikt. Nämligen vi kan i Skriften se att Gud har en god vilja gentemot oss, men vår upplevelse vittnar mot oss. Rosenius har beskrivit detta på ett väldigt fint sätt i en av sina psalmer: "O vilka under helgonen äro: leva i salighet, sucka så tungt, äro så höga, se det så föga, bo i Guds borg men ha sällan det lugnt." (Ps. 336)

PÅSKENS UPPTÄCK?

Eftersom vi är sådana, behöver vi en församling. Vi behöver en plats var vi kan komma om och igen för att finna påskens verkliga innehåll. Vi behöver få komma med våra frågor, vår besvikelse över oss själva och vår hopplöshet för att upptäcka den glada nyheten som är påskens budskap. I mitt barn-doms-hem visste jag att jag snart skulle få chocklad (eftersom det var påsk) och det var ändå alltid en fin överraskning. På samma sätt skall vi förhålla oss till påskan. Evangeliet om Kristus som kom för att lida för syndare och rädda dem är något som vi redan vet, men inte tillräckligt bra. Vi behöver få höra det om och om igen. Vi behöver på nytt bli övertygade av Guds evangelium, hans välvilja och kärlek till oss.

Detta är vad gudstjänsten handlar om. Hela gudstjänsten påminner oss om det som Kristus har gjort för oss och förmedlar det konkret genom nådemedlen. Vi får vila i den absolu-

ta säkerheten att Gud verkligen älskar oss och tar hand om oss för Kristi skull. Påskens upptäckt blir på detta sätt något som sker på två plan. För det första sker det på ett allmänt plan. Vi får lära oss om vad Jesus gjorde, hur han tog sig an syndare, hur han led för deras skull, hur han dog för dem och uppstod på tredje dagen. För det andra får vi ta del av en upptäckt som är minst lika viktig, nämligen att detta skedde just för min skull. Jesus bar just mina synder, min svaghet, mina krämpor och min ofullkomlighet. Detta blir väldigt tydligt i nattvarden där vi får ta del av påskens gåva när vi äter Kristi kött och dricker hans blod.

PÅSKENS GLÄDJE OCH FRÖJD?

I kristna kretsar kan det emellanåt bli något av ett tvång att vara glad. Här är det inte så mycket frågan om en sann djup glädje, utan mera att vi ser glada ut och upplever livet vara gott. Nu

är det inte fel i sig om vi är glada och påskan är ett mycket bra tillfälle att vara glad. Ändå kan man konstatera att lärjungarna var inte speciellt glada under den första påskan. De var inte glada, utan mera skeptiska, tvivlande, ledsna, missmodiga och hade svårt att tro. Att uppmana dem att vara glada skulle troligtvis varit till föga nytta. Det som var orsaken till att de senare var glada var att de mött den uppsländne Herren och blivit övertygade.

Det är min personliga förhoppning om att våra församlingar kunde vara ett ställe där vi kan vara på samma sätt som de första lärjungarna. Alltså med andra ord församlingar där det finns utrymme att vara sig själv, öppen och äkta, fastän det kanske strider mot vissa stereotyper och normer. Det är viktigt att minnas att Jesus inte fanns till endast för lärjungarna när de vara glada eller hade stark tro, utan han var där helt och fullt lika närvarande under stunder av svaghet och

misslyckande. De fick komma med den upplevelse och erfarenhet som de hade och bli mötta av Herren. Detta var sedan något som så småningom förvandlade deras liv, lät oss alltså ge samma tid och kärlek också till dem som inte har det lätt. Påskens glädje är inte en glädje som är beroende av oss, utan något som Herren verkar i dem som hör evangeliet och tar emot sakramenten, när Han vill och i den grad Han vill.

Jag tillönskar er en glad påsk med Luthers ord från psalm 92: "Förunderligt att skåda var hur döden stred mot livet. Men livet seger vunnit har, uppslukad döden blivit... Här är vårt rätta påskalamm som skall oss skänka livet, för vår skull det på korsets stam av kärlek är utgivet. Tryggt dess blod vårt hjärta gör, håller döden utanför, fördärvar oss ej skada kan. Halleluja!"

KOTONA VIERAASSA KAUPUNGISSA

≡ JAAKKO JA IDA HEIKKILÄ

Sen pituinen se. Muuttoauto on pakattu ja viimeinen vilkaisu tyhjiin asuntoon riipaisee, koska taakse jää paljon tutuksi käynyttä elämää. Tuoksu eteisessä, ikkunasta avautuva maisema ja naarmut oven pielessä ovat turvallisuuden ja paikkaan kuulumisen symboleita. Taakse jäävät myös tutut ihmiset, vaikka tällä joustavan liikkuvuuden ja sosiaalisen median aikakaudella toivo jälleennäkemisestä onkin vahva. Tarkoitus on palata takaisin jo vuoden kuluttua, mutta Herran tiet on jo aiemmin havaittu tutkimattomiksi.

Kotipaikan vaihtuessa taakse jää myös paikallisseurakunta tuttuine paineineen ja lampaineen. Viimeinen messu Pyhän Markuksen luterilaisessa seurakunnassa on takana ja haikeat jäähyväiset on jätetty monelle – paljon useammalle ne jäävät sanomatta. Palvelutehtävät, jotka ovat alkaneet tuntua omilta ja mielekkäiltä, jäävät pahasti kesken. Sota ei yhtä miestä tai naista kaipaakaan, ja tehtäviin löydetään varmasti jatkajat, mutta silti jatkuvuuden puute harmittaa. Kovin väliaikaista ja muuttuvaista on tämä elämä.

Kun vanha koti on jäänyt horisontin taa, alkaa seikkailumieli jo saada sijaa. Pakko katsoa eteenpäin jo senkin takia, että auto pysyisi tiellä. Ja onhan tuossa vierellä sentään tuo toinen, joka on tahtonut pysyä siinä niin myötä- kuin vastamäessä. Perillä Kokkolassa odottaa paikallisen seu-

rakunnan pastori, Jani-Matti Ylilehto. Vaikkemme ole vielä olleet yhdessä messussa, olemme jo saaneet uudelta pastorilta paljon apua. Hän on käynyt katsomassa ja antanut arvionsa uudesta vuokratodistamme, ja nyt lauantai-iltana hän on luvannut auttaa muuttokuormamme purkamisessa. Kiitoksen lisäksi anteeksipyyntö tästä pastorin vaimolle!

Ensimmäinen aamu valkenee purkamattomien muuttolaatien keskellä, mutta emme malta tätäkään sunnuntaiaamua viettää kodinsisustuksen merkeissä. Sunnuntaina lähdetään kirkkoon. Minne muualle menisimme? Vaikkemme vielä tiedä mitään siitä, millaiseksi elämäme uudella paikkakunnalla muotoutuu, tämä yksi palikka on jo valmiiksi kohdallaan. Muutot ovat aina käännekohtia, joissa uuden seurakuntayhteyden löytäminen saattaa olla hankalaa, joten olemme kiitollisia siitä, että tiedämme minne mennä.

Ensimmäinen messu Andreaksen seurakunnassa on sekoitus tuttua ja vierasta. Ahaa, täällä seistään päätös- virren viimeisen säkeistön aikana. Ja osa Sakariaan kiitosvirrestä lauletaan puolta hitaammalla tempolla kuin mi- hin olemme tottuneet. Ympärillä olevat ihmiset ovat hekin vieraita, mutta

joukosta löytyy myös yllättävän paljon tuttuja kasvoja. Niin kuin olettaa saattaa, julistus on sitä samaa kirkasta lakia ja evankeliumia, jota olemme saaneet kuulla ennenkin, ja liturgia soljuu eteenpäin totuttuun malliin. Hyvä niin.

Liekö keskipohjalaista mentaliteettia vai mitä, mutta joka tapauksessa

” Mikä siunaus onkaan, että Lähetysshiippakunnan verkosto kattaa jo niin suuren osan Suomesta.

meidät otetaan hyvin lämpimästi vastaan. Tuoreena seurakuntalaisena sitä huomaa taas, kuinka tärkeää uusien kävijöiden vastaanottaminen on, ja miten suuri vaikutus sillä on sopeutumiseen. Yritämme pitää tämän ope- tuksen mielessä ja tervehtiä yhtä läm- pimästi niitä, jotka tulevat seurakun- taan meidän jälkeemme.

Mikä siunaus onkaan, että Lähe- tyshiippakunnan verkosto kattaa jo niin suuren osan Suomesta. Kokkolan ja Helsingin lisäksi meistä on ehditty pitää hyvää huolta myös Seinäjoella. Vaikka lammasslaumat ovat vaihtu- neet, olemme saaneet syödä tuoretta ruohoa ja juoda kirkkaista puroista. Hyvän paimenen ääni on aina kuulu- nut tuttuna ja turvallisena.

Ylösousemuksen vastustajat

Joukko roomalaisia sotilaita lähetettiin ylipappien pyynnöstä pitkäperjantai-iltana vartioimaan Jeesuksen hautausta. Nähdessään pääsiäisaamuna ylikuulannollisen valon ja enkelin he kaatuivat tajuttomina maahan. Jaloilleen selvittyään miehet jättivät paniikin vallassa vartiopaikkansa. Muutamia heistä ryntäsivät ylipappien puheille ja kertoivat näille hampaat kalisten, mitä haudalla oli tapahtunut.

Annas ja Kaifäs kutsuivat heti suuren neuvoston koolle. Pääsiäisviikko ei totta totisesti sujunut rauhallisesti sinä vuonna. Oli menossa juhlan kolmas päivä, ja ei kun tulet taas "eduskunnan" istuntoon. Esityslistalla oli yksi asia.

Oli ollut mielenkiintoista istua kärpäsenä katossa kuuntelemaan, miten Kaifäs sen esitti. Näinkö: Ne opetuslapset onnistuivat varastamaan nasaretilaisen ruumiin, vartioväestä huolimatta. Vai näinkö: Siellä haudalla tapahtui jotain mystistä, ja nyt on ruumis kadonnut. Mitä tehdään? Neuvoston jäsenet olivat yhtenä kysymysmerkinä. Että enkelikö? Älkää nyt valehdelko! Ovatko roomalaiset sotilaat ruvenneet satuja kertomaan?

Siitä oltiin yksimielisiä, että juorut on pysäytettävä alkuunsa. Ehkä neuvoston keskustelu kulki tätä rataa: Ei olisi pitänyt lähettää vartiostoa haudalle. Miten se nyt selitetään, että ruumis hävisi roomalaisten ammattisotilaiden nenän edestä? Ei kuulosta kovin uskottavalta, että nuo pelkurimaiset opetuslapset olisivat sen vieneet, mutta mitä muutakaan selitystä suurelle yleisölle voi antaa. Sanotaan vaikka, että vartiijat nukkuivat ja toivotaan, ettei kukaan huomaisi pientä epäjohtomukaisuutta. Mistä sotilaat tiesivät, kuka ruumiin vei, jos he kerran nukkuvat sikeää unta?

Ylipapit ja suuri neuvosto valitsivat tietoisesti valheen tien. He eivät suostuneet kysymään itseltään: Entä jos se Nasaretilainen todellakin nousi kuolleista, kuten väitti nousevansa? Entä jos hän onkin se, joka sanoi olevansa: Jumalan Poika? Ja sitten kun valheen tie oli valittu, veti Saatana valehtelijoita perässään sitä pitkin kuin pässiä narusta. Apostolien teot kertovat, millaisiin älyttömiin päätöksiin tämä ratkaisu heidät johti.

Sotilaat saivat voitelurahansa. (Ehkä joku heistä kääntyi myöhemmin kristityksi ja paljasti seurakunnalle koko jutun.) Miehillä luvattiin, ettei heille tulisi seuraamuksia vartiopaikalla nukkumisesta. Ylipapit lepyttäisivät upseerit ja Pilatuksen. Mitenköhän he muuten sen tekivät? Rahan voimalla tietysti. Valheen tiellä kulkeminen maksoi ylipapeille sievoisen summan.

Ehkä ylipappeja myöhemmin harmitti hätiköity päätöksensä. Miten onnellisia he olisivatkaan olleet, jos heillä olisi ollut jonkun toisen ruumis yleisölle näytettävänä. Olisihan Joosef Arimatialaisen hautaan voinut pistää vaikka käärinliinoin käärityn ryövärin raadon. Liikkeelle päästämänsä juorun tähden eivät ylipapit voineet niin menetellä.

Jumalan suunnitelmaa eivät Kaifäs ja Annas kuitenkaan voineet kaataa. Päinvastoin, heidän vain tekivät hänen vasemman kätensä työtä kaikella toiminnallaan, joka tähtäsi Jeesuksen muiston hävittämiseen. Tahtomattaan heistä tuli ylösousemuksen todistajia.

Sama pätee kaikkeen siihen vastustukseen, jota Jumalan lapset joutuvat tänäkin päivänä kohtaamaan. Jos Jumalan suunnitelma toteutui 2000 vuotta sitten kaiken valheen ja vastustuksen keskelläkin, niin eikö se sitten toteutuisi myös armon vuonna 2015?

Meidän tehtävämme on pitää huolta siitä, että seisomme ylösousemuksen todistajien, emme sen vastustajien joukoissa.

Mailis Janatuinen

”AINA ON ENEMMÄN SAATU”

✍️ JANI-MATTI YLILEHTO 📷 TYTTI HEIKKINEN

Kello ei ole vielä lähelläkään yhtätoista, kun Heikkisen perhe, Maria, Tytti, Susanna, Tiina ja Tapio, sujahtavat Andreaksen seurakunnan ovesta Kokkolassa. Tällä oven kolahduksella pastorikaan on harvoin paikalla. Kuitenkin Heikkiset ovat aloittaneet kirkkopäivän jo aikaisemmin. He ovat seurakunnan pitkämatkalaisia Kalajoelta eli melkein 70 kilometrin matkan takaa.

Perheen arki täyttyy koulunkäynneistä ja perheyhteyksien pyörittämisestä. Vapaa-aikana he harrastavat elokuvia, ulkoilua ja autoilua sekä heprean opiskelua enemmän ja vähemmän. Sunnuntait kuitenkin kuluvat usein kirkkomatkoilla. Mikä sitten motivoi tekemään kirkkomatkaa toiseen maakuntaan asti?

- Kaipaus sanan ja ehtoollispöydän äärelle. Sunnuntai ilman messua on tyhjä, koko perhe huokaa.

- Lisäksi on mukava tavata muita seurakuntalaisia kahvin äärellä. Tulomatkka menee nopeasti, emmekä ole kokeneet, että aika menisi hukkaan, päinvastoin. Sunnuntai tuntuu pitkältä päivältä positiivisessa mielessä, käydään messussa, ja vielä jää päivää muuhunkin.

ROHKEASTI TUTUSTUMAAN UUTEEN

Tie Kalajoelta Kokkolaan alkoi muotoutua keväällä 2010. Arkkipiispa Kari Mäkinen näytti tuolloin julkisuudessa ovea Luther-säätiölle. Tästä heräsi koko perheelle mielenkiinto; mikä ihmehen säätiö?

- Kuunneltiin Markus Pöyryn saarnaa netistä ja menttiin avoimella mielellä tutustumaan. Emme ole hiljaisimmasta tai ujoimmasta päästä, joten se, ettei tunnettu ketään, ei ollut esteenä. Ero paikallisseurakunnan saarnoihin oli valtava. Saarnan lopuksi Tiina melkein sanoi ”aamen”, Heikkiset

muistelevat ensi vierailuaan.

- Kokkola oli meille lähin seurakunta. Nykyisin koko kaupunki tuntuu tutulta. Ei ole väliä vaikkei itse asu siellä.

Lisäksi on löytynyt monta uutta ystävää ja pastori, johon voi ottaa yhteyttä omista asioista.

Paitsi autokunnan perhe muodostaa myös huomattavan osan yhdestä seurakunnan palvelutiimistä. He palvelevat vuorollaan suntuotehtävissä, kahvituksessa ja kanttorina.

- Tuntuu hienolta olla omalta osaltaan mahdollistamassa oman seurakunnan toimintaa, Tapio summaa.

KOETTUA HYVÄÄ LEVITTÄMÄSSÄ

- Halusimme saada näkyvyyttä toiminnalle myös omassa kotikaupungissa. Näin syntyi Jani-Matti -pastorin kanssa neuvoteltua ajatus raamattuluentojen pitämisestä myös Kalajoella. Tämän kevään mittaan on tarkoitus kokoontua viisi kertaa ja samalla selvittää, löytyykö pysyvämmälle toiminnalle jalansijaa Kalajoelta.

- Siinä yhteydessä saadaan levitettyä tietoa omasta Andreaksen seurakunnastamme. Sillä, onko seurakun-

ta fyysisesti omalla paikkakunnalla, ei loppujen lopuksi ole suurta väliä. Ajattelemme enemmänkin seurakuntaa henkilöseurakuntana, ei tietyn paikan seurakuntana.

Heikkiset eivät usko, että autossa vietetty aika menisi millään tavalla hukkaan.

-Autoilemme muutenkin aika paljon työn ja opiskelun puitteissa. Tulomatkalla keskustellaan saarnasta, lisäksi puhutaan tulevan viikon opiskelu- ja työtehtävistä.

Millaisen rohkaisun Heikkiset halusivat jättää niille, jotka ehkä tahoillaan suunnittelevat vähän pitempää kirkkomatkaa?

- Tulkaa sanan kuulolle ja ehtoollisen äärelle. Seurakunnassamme on tilaa kaikille. Jos tunnet, että olet vailla hengen ravintoa, niin tule rohkeasti katsomaan, jos sitä löytyisi meiltä. Aina on enemmän saatu kuin ”menetetty”.

Lisätietoa Kalajoen toiminnasta:
lhp.fi/kalajoki